

REDACTIA

Arad, Deák Ferencz-utca Nr. 26

ABONAMENTUL

pentru Austro-Ungaria.

un an 20 cor

1/2 an 10 "

1/4 an 5 "

o lună 2 "

Pentru România pe an

4 coroane.

Pentru România și străinătate pe an 40 franci.

Manuscrise nu se înapoiază.

TRIBUNA

ADMINISTRAȚIA

Arad, Deák Ferencz-utca Nr. 20.

INSERȚIUNILE:

Pe un șir garmond: prima dată 14 bani; a doua oară 12 bani; a treia oară 8 b de fiecare publicațiune.

Atât abonamentele, cât și inserțiunile sunt a se plăti înainte în Arad.

Telefon pentru oraș și comitat 508.

Serisc' nefrancate nu se primesc

PACTĂRI?!

Dela un fruntaș al vieții noastre publice primim următorul articol, cărui îl dăm cu plăcere:

S'a ivit dar și gândul pactărilor cu partidele opoziționale maghiare pentru reșterirea nesdravănilui de Tisza, — pact ocazional, rupt ales să ne aliam la alegeri la opoziția, ca să resturnăm guvernul lui Tisza.

Înțelegem amărăciunea desamăgirei. Conte Tisza István era anume bărbatul, care avut curagiul civic să desfășure la banetel episcopului Goldiș în Arad programul *înțelegerii între Români și Maghiari*. Pro-am acceptat între aclamațiile Românilor către P. S. Sa Episcopul Popea. Ce era mai natural decât să ne bucurăm de venirea contelui Tisza la guvern?!

A și venit. Și în discursul de program ținut în parlament s'a întrecut pe sine în răgălășie față de naționalități? Ci, că dînsul e și prietenul statificării școalelor, din contră, cărea pace cu naționalitățile.

Cum, cum nu, destul, că *repede s'a răzbit înșă la față* și haid, da cu Beroviczy în noi și cu—procurorul.

Asta înseamnă ori că D-nul Tisza nu a știut potrivi ideile sale politice cu politica regimului maghiar, adică a ajuns nept la guvern și a căzut pradă Molochului politic ce l'a aflat în palatul ministerial la Buda. Ori de, a făcut cu plan șiretenia să recomanda în Viena ca omul care are simpatia naționalităților și ca atare va avea politica de pace. *Că cine nu știe de răzbit Mueștăiit de a vedea rezolvată odată chestia naționalităților!*

Vorba Românilui! cu minciunea poți să înzi, dar nu și cina. Contele Tisza a răzbit, cina acum i-se ferbe. Dar mai aștepte nițel cu posta.

În sfîrșit zicem cu Ioan botezătorul: *nu este, ci cela ce va urma după El*. Că venit tot trebuie să vină aceea-ce dela țară are să vină.

Îngustimea vederilor dominante politice împicuit lumea politică. Ministrul rînd pe rînd apar și dispar, căci le lipsește nota dominantă. Ungaria astăzi nu are bărbat de țară superior, cum a fost de pildă Deák. Că nu are astăzi, va avea mâne, că doar sunt ciuperci bărbații de stat ca să crească ori-ce gunoi.

Noi cari atîta vreme am stat aici tot astăzi stare de apărare, mai putem aștepta în apărare și pe bună cale a ne mai și țări în pozițiile de apărare.

Poate, că nici cel ce va veni după Tisza nu va fi omul nostru. Nu poartă. Se vede că încă n'a sosit înmînarea vremii.

Politica răsturnării de guverne are rost pentru partidele politice, ministeriabile din

parlament ca prin schimbarea de guvern să ajungă ele la guvern. Pentru noi toate partidele au una și aceeași politică: *Ciomagul*. Și ce mîngăiere am eu, că nu Tisza imi da cu ciomagul în cap ci bunăoară Apponyi, ori Bánffy, ori Zichy, ori să ertați Franczi bacsi, dacă n'au speranță că va veni un guvern cu ramura de maslin? Și ramura de maslin nu ni-o întinde nici un partid.

Prin pactarea de ocazie cu un partid sau altul ne-am devalva politica la umplătura de Kurucz ori Labancz în lupta electorală a partidelor parlamentare maghiare. Și nu e de demnitatea noastră să fim nici Kuruczii revoluționarilor nici Labanczii iesuțiilor parlamentari. Răstoarne guvernele partidele parlamentare ministeriabile din ale lor puteri.

Noi cu guvernele maghiare avem să resolvăm chestia națională. Nu ne-a succes până acuma cu politica pasivității. Avem acum să trecem în activitate ca în parlament să facem încercarea, atîta cît vom fi, numărul nu importă.

Un singur caz ar fi de a încunjura guvernul maghiar, anume cînd noi naționalitățile am putea forma majoritate parlamentară și apoi am fi noi guvernul. Dacă la asta ispravă am putea pacta cu Kossuthistii și iesuțiilor opozanți din parlamentul maghiar, atînci, de haid să pactăm, că noi promitem să le facem dreptate dacă un veni la guvern. Probați cu acest pact și apoi referați-ne ce răspuns vi s'a dat din partea Kossuthistilor și a Iesuțiilor.

Între împrejurările actuale cu sau fără alianța noastră tot guvern șovinist va eși din urnă. Vorba e însă că intrînd în parlament și aflînd pe ori-cine la guvern, să intrăm cu ramura de maslin ca să-l determinăm la înțelegerea intereselor comune ce le avem, la înțelegerea adevăratului nostru patriotism.

În lupta electorală avem noi alți aliați mai tari decât corteșii kossuthistilor și a iesuțiilor; anume: *n-sfîrșitele nedreptăți ce ni-se fac* și sub care geme poporul. *Vom apela la popor*. Și apoi vorba lui Mikó: »Să simțim cald, să calculăm rece, să mergem rezoluți, tot înainte, dar tot judecînd bine — bine«. Căci nu este scopul să răsturnăm guvernul ci să aflăm cheia deslegării chestiunii naționale.

Să nu umblăm dar după copite de cai morți *ci să ne organizăm noi într-o noi cu naționalitățile*, și apoi vor mai fi năcăjiți în țeara aceasta.

Nenea.

In fața alegerilor. Pe zi ce trece, tot mai multe semne, că în primăvară pot să fie alegeri pentru Dietă.

Din mai multe părți ne întreabă: Dar Români ce vor face?

Neputînd răspunde fie-cărui în parte, răspundem pe această cale:

Prieteni nostri vor intra în luptă. Pretutindenii se vor candida naționalisti, ca poporul român să i-se dea prilejul a vota pentru fiii săi, ear nu să fie dus la vot ca oile, pentru a întări astfel pe cei-ce lovese intrînsul!

Aceia dintre prietenii nostri fruntași, cari țin la cinstea de a fi candidați, până la o hotărîre definitivă, au datoria să umble printre popor să-l lămurească și însuflețească.

Știm apoi că Sîrbii toți, precum și Slovacii, vor intra d'asemeni în luptă și fruntașii lor cu ai nostri se vor sfătui și asupra chipului cum să ne ajutăm unii pe alții.

Tisza și Apponyi.

Venirea la putere a contelui Tisza, se știa, însemna apunerea stelei politice alui Apponyi, care a și fost silit să coboare din înaltul scaun presidial din Dietă și în urmă să iasa, cu toți ai lui, chiar din partidul liberal.

D'atunci o dușmănie ascunsă, dar înverșunată, s'a iscat între cei doi bărbați politici. Tisza rînd pe rînd a scos din slujbă pe fișpanii despre cari se știe că sunt oamenii lui Apponyi. Ear acesta, unde numai a putut, a făcut și el greutăți lui Tisza.

Lupta e mers însă pe înfundate.

Abia în ședința de Marți a Delegațiilor celor doi năzdrăvani s'au luat la luptă pe față.

Apponyi, vorbind despre cuceririle militare ale lui Tisza, a zis că acestea nu au cine știe ce preț. La nici un caz nu atît cât își închipue Tisza și cei din jurul său. Peste tot, întîntui sfetic maghiar, al Coroanei, a zis Apponyi, n'a reușit să capete dela M. Sa ceea-ce nația ungurească așteaptă.

Tisza a simțit ce însemnează asta: contele Apponyi îndeamnă pe dușmanii politici (dintre Unguri) ai stăpînirii să se năpustească și mai tare asupra sa. A răspuns deci îndată p'un ton ridicat, atacînd zdravăn pe Apponyi. L'a invinuit că azi vorbește într'un fel, mâne altfel; i-a spus că nu susține cu inimă curată art. XII de lege din 1867, adică înțelegerea ce s'a făcut la 1867 între M. Sa și nația ungurească...

Cu un cuvînt e vorba nu numai d'o rupătură mare, pe față, ci s'a încins un război în toată forma între ei. Viitorul cel mai apropiat este chemat să hotărască asupra isbîndeii: face-va adică Apponyi atîtea greutăți, în cât să-l trîntească pe Tisza, ori întări-se-va acesta într'atîta, în cât pe Apponyi să-l îndepărteze și mai mult dela putere.

Se zice că în urma vorbirii lui Apponyi obstrucția va urma în Dietă și cu mai mare înverșunare. Va să zică lui Tisza i-se vor face greutăți mari, neputîndu-se astfel vota dările și recruții.

De altă parte se spune însă că Tisza a câștigat mult la Curte: M. Sa privește adică cu plăcere loviturile îndreptate împotriva lui Apponyi, din cauză că acesta vrea să silească pe M. Sa a da Ungurilor în oștire drepturi mai multe de cât vrea M. Sa.

Se mai spune apoi, că în urma acestor certuri oamenii stăpânirii, vechii liberali, ar fi veseli: în alegerile ce ar urma, n'ar mai trebui să împartă adică locurile cu foștii apponyști, ci vor rămâne singuri stăpâni!

Japonia, Coreea și Rusia.

De profesorul N. Mihulin.

III.

În războiul d'acum al treilea stat interesat este Rusia.

Din punct de vedere geografic azi Rusia o împărțim în Rusia europeană și cea asiatică, Siberia. Sub Siberia pricepem partea de mează noapte a Asiei, încunjurată la nord de oceanul ghețos de nord, la miază-zi de imperiul chinez și Turchestan, la apus de muntele și râul Ural, la răsărit de Oceanul liniștit.

Ar fi prea mult să descriu Siberia întregă, pentru aceea mă restrâng numai la teritoriul rusesc unde decurge războiul.

Teritoriul acesta până la anul 1858, a purtat numele de Mandjuria făcând parte întregitoare a Chinei. Azi el se împarte în provincia Amur (de a stînga râului) și în Mandjuria proprie.

Provinciile acestea sunt așezate în răsăritul Siberiei, între marea Ochoțhică, Japonia, între Coreea și China. Rîul Amur și munții Jablonoi și Stanovoi îi formează hotarul răsăritean.

Întreg teritoriul e muntos. Din spre Nord munții amintiți își întind ramii lor, la sud aflăm ramii din munții Chinezi. În lăuntru țării aflăm o grupă de munți (Dsugur, Jan alin, Duse alin), cari ajung la o înălțime de 1500—2000 m. Mai renumit este șirul de munți situat pe lângă malul Oceanului pacific.

Muntele Sichota abia se întinde de la orașul Vladivostoc spre nord până la marea Ochoțhică. Șirul acesta încă are o înălțime însemnată. Însă nu pentru aceasta are însemnatate, ci pentru-că ajungînd până la mare, coastele-i țepușe împiedecă dezvoltarea și înființarea porturilor de mare. Nici un port nu se află pe malul acesta. În partea sudică se întind munții Chinei cari acoper întreg ținutul sudic până la râul Jalu și pînă la Port-Arthur. De aci putem vedea că teritoriul acesta nu e roditor de loc, ci locuitorii trăiesc în serăcie.

Rîul cel mai mare e rîul Amur. Amurul isvorește din Munții Asiei centrale și a-nume se compune din riulețele Argun și Silca. De la împreunarea acestora rîul Amur își continuă cursul său spre est, mai apoi formînd o încarnitură puternică se întoarce spre sud-est și apoi spre nord est vîrsîndu-se lângă orașul Nicolaewsk în marea Ochoțhică. Nu numai în ținutul acesta dar și întreaga Asia Amurul este unul din cele mai mari riuri. Este de două ori mai lung de cît Dunărea (cam 4000 chlm.) mai toate riurile din provincia Amur și Mandjuria în Amur se varsă.

Azi de mai mare interes e rîul Jalu-Chiang. Rîul Jalu isvorește din partea nordică a Coreei. Curge spre sud și se varsă în Marea-galbină. Rîul nu este așa mare, nici din punct de vedere cultural nu este însemnat. Însemnat este însă timpul lui din punct de vedere militar. În partea sudică a cursului său se estinde o câmpie colinoasă acomodată pentru război. Luptă decisivă pe uscat aici are să se întîmple.

Clima Mandjuriel e aspră. Iarna mai cu seamă e foarte aspră și lungă. În Wladi-

vostok și acum e foarte rece și mai ales pentru europeni de nesuferit.

Plantele și animalele sunt asemenea celor din Japonia și China.

Locuitorii sunt de rasă galbenă. Sunt niște oameni bine dezvoltăți corporalmente, însă cu atât mai puțin în privința culturală. Fiind locul puțin roditor, puțin se ocupă cu agricultura, dar cu atât mai mult cu creșterea vitelor.

Orașele mai însemnate sunt următoarele: Capitala e orașul Mucden, cu 300.000 locuitori. Întinderea orașului e de 2 chm. cuadrați, avînd format de un patrat. La o singură privire poți observa, că are un aspect de oraș mare chinez. Alte orașe sunt Rintschuan, Lintsehuan în interiorul țării. Port de mare e Wladiwostoc situat lângă sinul Petru-cel Mare. Din punct de vedere militar portul acesta nu e așa bun. Mai bun e portul Port-Arthur în partea sudică.

Descrierea mai pe larg a porturilor acestora, nu e nevoie s'o fac, fiind acestea deja descrise în coloanele „Tribunei”. Fapt e că Rușii întîmpină o greutate foarte mare în transportarea trupelor. Un tren le servește pentru scopul acesta, trenul ce duce din Europa spre răsărit peste Asia până la Wladiwostok și Port-Arthur. Dar și trenul acesta e slab edificat, așa că numai de la Japonezi depinde stricarea lui.

Grozăviile războaielor.

Războiul ce s'a pornit între Rusia și Japonia dă prilej de a se aminti și alte războaie mari. Mai ales în veacul trecut s'au petrecut lupte mari.

Cel mai grozav a fost tot unul dat între Rusia și prietenii săi de azi, Francezii. Oastea lui Napoleon Bonaparte, care a intrat la 1812 în Rusia a fost adică cea mai mare din câte s'au văzut vreodată în lume.

Eată cum s'a alcătuit aceea oaste:

363.000 oameni adunați pe Niemen, în 24 Iulie (1812);

229.000 cari au deschis lupta la Smolensk, în 10 August;

134.000 ajunși la 7 Septembrie în Borodîn;

95.000 intrați în 15 Septembrie în Moscova.

După ce a fost înfrîntă însă de focul Moscovei și de ger, din această oștire grozavă n'a mai rămas, la 15 Decembrie de cît 8000. Cu atîția a ajuns Napoleon la Niemen.

Ear în lupta din Crimeea, Rusia a pierdut 256.000 ear puterile întovărășite (Engliteză, Franța, și Italia) au pierdut 252.000 oameni.

Într'un singur an, dela Octombrie 1854—1855, Rusia a adus atunci pe locul de luptă 325.000 soldați. Dintre aceștia 21.000 au rămas morți pe câmpul de luptă, 94.000 au fost răniți, 14.700 au murit de rănilor primite, 87.500 au murit de diferite boale.

Congregatia comit. Timișan.

Timișoara, 21 Februarie.

Sâmbătă comitatul Timișorilor a ținut congregație extraordinară, pentru rezolvarea celor 619 agende puse la ordinea de zi.

În cursul desbaterilor, a răsunat din nou cu multă demnitate vocea protopopului Ioan Pepa, singurul luptător român în

acest cor unanim al șovinistilor *sui generis* pa din congregația comitatului Timișan. totde

Este vrednică de toată lauda bărbă românească a protopopului Pepa, care med așa izolat a știut impune străinilor din cant a repara onoarea națională reu comp misă de comercianții cauzei naționale Put nevr Hamsea et. cons. Ne simțim oare-cum ear fericiți de câte-ori putem înregistra debu sale rile părintelui protopop Pepa, în care p vim augurul unui alt viitor, mai bun, pprint demn și cinstit și în acest colț de pămadio romănesc de pe care păreau a fi dispă vrea lui c virtuțile naționale.

Sedința s'a deschis la 9 ore prin vicișpa fi da Kádbé Gergely. a TH

Primul punct al ordinii de zi a fost rescrip la T ministrului președinte conte Tisza István, ca Dimi puns la adresa comitatului. Alex

Protopopul Ioan Pepa luând cuvîntul z și al că încât ministrul președinte va realiza și acce fapta programul său cu privire la naționalități la cunoștință rescriptul. (Mișcare). La dinco nu-l ia la cunoștință și nici față de minis oper președinte nici față de ceilalți membrii ai gur in ca nului, n'are încredere. — A interpelat apoi artist vicișpan în afacerea alegerii de notar comu aceas în Belinț. Întrebă, are cunoștință vicișpanul, stiu în luna August a anului trecut, în comuna Bel mare cu ocaziunea alegerii de notar comunal au rec repre și trei români și solgăbirul, cu toate că a rugat de cătră membri din reprezentanța con totde nală să candideze și pe recurenții români, a de parte gat candidarea recurenților români. Întrebă a fos probă oare procedura aceasta solgăbirului țeara Recaș și avut-a solgăbirul motiv să nu candida celor pe Români? Ori începe și solgăbirul din Re titlu a fi un mic bașibuzuc? În Ungaria trăese nume milioane de Români și destul de trist, că în țeara nu este un singur fișpan ori vicișpan, Theor nici solgăbirul nici notarii nu sunt. Dar legea totde pentru aceea e, că fibirul să facă abuz de lor d Regret că fișpanul nu e prezent, pentru-că din a res a declarat odată, că nu face nici o deosef adres între confesiuni și naționalități. Legea dă pu a bib rului drept s'aleagă pe cine voește și nu nefac acela, pe care-l candidează fibirul. Stude

Vicișpanul Kabdebó răspunde că totde dinsa s'a căutat la validitatea legii. Nici când nu votat întîmplat nimic, ce-ar fi putut atinge suscepti tatea legitimă a Românilor. Încât privește a adeve din Belinț, zice că solgăbirul de acea a res și ină pe recurenții români, pentru-că recursul țiva r fost în ordine ajustate. Dar altfel și alți trei r noastr renți au fost delăturați. Ear în cercul Recaș iune sunt peste tot trei notarii. Cere ca congre șă-i ia la cunoștință răspunsul.

Protopopul Pepr n'a luat la cunoștință ința N punsul și a făcut propunerea ca congregația merel îndrume pe fișpan să pornească cercetare date linară în contra solgăbirului din Recaș, penr pe an să se constate avut-a ori un drept să resp pe candidații români, și să fac raport apoi pol să gregăției.

Congregația mamelucilor firește au lu Bacău cunoștință răspunsul vice-comitelui. Botoș

A mai luat cuvîntul părintele Pepa, ce Brăila ca fondurile comitatense să se elocheze și Dorob stitulul „Timișana”, dar corul de mameluc Iași primit nici propunerea aceasta justă. Vaslu

Dup'aceasta s'a percurt iute peste cele Sucea multe agende și congregația s'a terminat la Ialomi 3½ d. a. Roman

Putna

Valoar

DIN ROMÂNIA.

Un jubileu artistic. Elena Theodorini, noastră artistă, privighetoarea care cu voce 47 240 dulce a delectat și a încântat atîta omenire apr în toate țările din cele două emisfere, vrea încheie cariera artistică; Elena Theodorini trage pentru totdeauna de pe scena teatrală manie

Nu vre-o scădere a vocii sale sonde în a s suave o silește la această retragere, căci în a s Theodorinei, după-cum a dovedit-o zilele tmâni, înaintea Majestăților Lor Regele și Regina, mai im în plenitudinea forțelor și cine a auzit-o evlavie 20 de ani și o va auzi acum nu va găsi franțuz nici o deosebire. O boală de inimă, consec urisit vieții sbuciumate de scenă și mai ales a ard

Pentru limba românească...

Vinerea trecută înalta societate bucu-reșteană, boierii, au dat la Teatrul Național o reprezentațiune teatrală în limba franceză.

Faptul acesta — ca cei mai bogați români să arate așa zicând dispreț pentru limba românească, a dat prilej la demonstrațiuni pe piața Teatrului Național.

Eată ce scrie în privința asta „Voința Națională“:

Vineri seară, cu ocazia reprezentației dată la Teatrul Național în folosul societății „Leagănul sf. Ecaterina“, s'au produs pe piața Teatrului câte-va scene regretabile.

Mai mulți studenți au ținut să protesteze în contra reprezentării în limba franceză a comediei „M-me Flirt“, jucată de câțiva diletanți din societate.

În acest scop un grup de studenți s'a postat pe trotuarul din dreapta Teatrului și întâmpina cu sîsîituri și huiduieli pe „artiști“ și pe unii din spectatori. Grupul de studenți se îngroșa din ce în ce cu alți studenți, precum și cu un mare număr de curioși.

Poliția a luat toate măsurile pentru menținerea ordinii. Când demonstrația provocată de studenți începu să ia proporții mai mari, o companie de sergenți a împins pe manifestanți de pe trotuarul Teatrului, pe acela din fața cofetăriei Riegler.

Lumea însă se îngroșa din ce în ce mai mult, așa că la un moment dat întreaga piață a Teatrului era ocupată.

Atunci s'a simțit nevoe de noi forțe polițienești pentru menținerea ordinii și s'au adus două plutoane de jandarmi pedestri, cari au împins pe manifestanți până în fața scuarului Sărindar. În același timp a sosit și un escardon de jandarmi călări, care a fost postat în curtea Teatrului, fără a avea însă nevoe să intervie.

Această învălmășeală a avut de urmare arestarea câtor-va persoane. Cei arestați au fost puși în libertate astă-noapte, după sfîrșitul reprezentației.

M. S. Regina și Altețele Lor Regale, cari au bine-voit a onora cu prezența Lor această reprezentație, au fost aclamați la sosire de studenți și de public.

Școalele de repetițiune economice — la noi.

„Continuitatea învățămîntului nostru „primar“, este titlul unui articol scris cu multă pricepere de cauză, de harnicul dascăl român Petru Avramuț din Toracul-Mare, și apărut într'unul din ultimii numeri ai „Tribunei Poporului“; am zis încă atunci: *aceasta trebuie să preocupe pe mulți*, căci de fapt cei mai harnici învățători au accentuat în destule rînduri, că dacă școalele cotidiene nu îl va urma *cursul de repetițiune economic*, atunci ajungem la nimic; toată osteneala pusă în școala cotidiană nu va plăti nimic, și aceasta pentru aceea, că mai ales la sate, dar las că și la orașe, nu toți elevii trec numai decât la școalele superioare, ci cei mai mulți rămân *ekonomi*. La sat mai ales, vor fi părinți de aceia cari nu întimpină bucuroși școala de repetițiune, care și este aproape necercetată, dar tot aceia aruncă învinuirii asupra școalei că: băiatul meu a umblat la școală și a uitat tot ce a învățat.

Lucru natural! Căci când ar fi trebuit mai mult să câștige pentru viață, să despartă de școală și apoi aceea-ce a câștigat dispăre cași ceța dinaintea razelor intensive a soarelui și așa fiitorul *ekonom* rămâne orbecând în întunerecul neștiinței sau numai de jumătate al științei ceea ce e și cu atât mai periculos.

S'ar putea motiva în coloane întregi, necesitatea *școalelor de repetițiune economice*, dar aflu de prisos, căci o știm cu toții cumcă poporul nostru nu să poate ridica la o *bunăstare adevărată*, până când *cultura economică* va fi desconsiderată. Toate popoarele s'au gândit la organizarea cursurilor de repetițiune economic și le-au înființat, numai la noi tot departe de acele, deci vom și rămănea cu mult îndărăptul acelora. Îngrijorări mari trebuie să ne cuprindă, căci acum nu numai preotul și avocatul, nu numai dascălul și notarul are lipsă de *cultură, de știință*; dar și *ekonomul harnic* are lipsă de *științele economice*, de oare-ce trăește în contact cu *ekonomii străini*, dar cari din punct de vedere al *științelor economice* stau cu mult mai sus, ca ai noștri.

Ne aducem aminte cum domnul Emanuil Ungurean cu ocaziunea adunării asociațiunii la *Mehala*, a făcut în cuvîntul său de deschidere

un trist raport, constatând că miile de jughere de pământ au trecut dela ai noștri la străini; să fișă sigurii că aci și „neștiință“ și-a jucat rolul serziu. Armele mai puternice ale științei ies totdeauna învingătoare.

De știință are lipsă și *ekonomul român* și știința de care are dînsul lipsă să poate câștiga, numat în *școalele de repetițiune economice* și aceasta este ce numim: *știință ori cultură economică*. Școala aceasta trebuie să fie pentru fiitorul plugător, întocmai aceea ce este „jura“, pentru fiitorul avocat și tehnica, pentru fiitorul inginer, etc.

Înzădar va avea o casă „fundament“ fermă, ternic, dacă vom lăsa coperișul spart, căci în zădărnici să va ruina și nimici cu totul; așa stă și cu școala: înzădar va umbla micul plugător 6 ani de arîndul *la școala de toate zilele*, earcă noștiințele acele nu le va complecta în *școala de repetițiune economică*.

Înființarea școalelor de repetițiune economică cade în competența autorităților școlare; la noi sunt consistoarele, congresul etc.

Dacă străini au avut bărbați, cari s'au interesat de viitorul *ekonomilor*, înființându-le școalele de repetițiune economice, noi încă știm și în țara noastră avem în consistoarele noastre bărbați cărora zace la inimă interesul poporului nostru cumă pildă și în Arad putem număra pe neobositul secretar Domnul V. Goldiș, apoi Dni referenți la frunte cu Ilustritatea Sa Dl Episcop diecesan și alți factori competenți.

Înființarea *școalelor de repetițiune economice* este cu atât mai tare de dorit, cu cât școala de repetițiune în felul lor de astăzi și neorganizare li — nu dau rezultatul dorit.

Să ne trezim dar cu o zi mai înainte, deșoare înființa, în fiecare comună, școala de repetițiune economică mai ales că bărbații zeloși două conduși de iubire, față de țeranul român, n'au întârziat a ne da material și cărți pentru aceste școale.

Petrecerea meseriașilor români din Arad.

Duminecă în 8/21 Februarie a. c. s'au petrecut petrecerea populară împreună cu concertul teatru a tinerilor și harnicilor noștri meseriașilor români din loc.

Poesii populare.

Culese de Mihail Eminescu.

Cântă mândră cîntecul
Că mi-i drag ca sufletul.
Mîndra 'ncepe a cînta
Munții se cutremură,
Lagii mari se leagănă,
Pietrele se despică,
Apele se turbura,
Fîntîna din Peștera,
Și poteru îi auzia,
Înainte le eșia,
Și din grai așa grăia:
— Alei Viță cătănuță.
Ce-ai cotat tu pe aice
De ne'ncreci tu florile,
N'au odihnă oștile.
Ia dă-ți tu Viță vama!
Viță din graiu-și grăia:
— Ce fel de vamă ți-aș
— Să-ți dai, Viță pusca ta.
— Pușculița nu mi-oî da
Până capul sus mi-a sta,
Că mi-a dat-o tatăl meu
Să păzesc de capul meu.
— Ia dă-ți tu Viță vama!
— Ce-fel de vamă ți-aș da?
— Să-ți dai Viță pistolul.
— Io pistolul nu l'oiu da,
Până capul sus mi-a sta,
Că-l am del'un cumnățel
Să-mi apăr trupu cu el,
— Ia dă-ți tu Viță vama!
— Ce fel de vamă ți-aș da?

— Să-ți dai Viță sabia!
— Io sabia nu oî da.
Că mi-o dat-o frate-meu
Să-mi păzesc eu capul meu.
— Ia dă-ți tu Viță vama!
— Ce fel de vamă ți-aș da?
Să-mi dai Viță pe murgu,
— Eu pe murgu nu l'oi da,
Că mi l-o dat socru-meu
Să-mi poarte trupșoru meu!
— Ia dă-ți tu Viță vama,
Fie-mi curvă maică-ta!
— Ce fel de vamă ți-aș da?
— Să-ți dai Viță pe mîndra!
— Eu pe mîndra nu oî da.

Avradina Satana,
Hudi, basama leuca!
— Dalei Viță Cătănuță
Gată-te să ne luptăm
În săbiî să ne tăiem,
Zi de vară
Pînă'n sară
Că e zi de primăvară
Și e lupta mai ușoară.

Ei de luptă s'apuca
Cu foc mare se lupta
Ia săbiî că se tăia,
Viță din gură grăia:
— Mândră, mîndrulița mea
Descinge-ți puținel briu
Și-mi ține murgul de friu,
Că-mi pune capul Codrean,
Al meu și al tău dușman.
Frunză verde șoralea

Mîndra din gură grăia:
— Ba io nu ți loî ținea.
Dintre voi care-o răsbi,
De bărbat eu loî primi.

Viță rău se mânia,
Într'un picior se 'ntorcea
Paloșul iute scotea
Și capete reteza,
Tot polog că miî făcea.
De galbeni îi culegea
Și 'n dășagi că mi-i băga
Și pe murgu-l aruncă
Și din gură așa grăia:
— Pleacă curvă nintea mea,
O vei vrea' o nu vei vrea
De nu, dracu să te ia!
C'astă vară mi-am cosit,
Câte clăi că mi-am clăit,
La toate vîrf am făcut,
Numai una mi-am lăsat
Cu capul tău vîrf să-l fac.
Frunză verde șoralea
Mîndra din gură grăia:
— Iartă, Viță greșala!

Plete lungi și minte scurtă,
Femea nepricepută.
— Eu greșala ți-oî ierta
Capul tău când l'oi tăia.
Și paloșul mi-l scotea,
Capul mîndrei mi-l tăia,
Tot mușcăturî îi făcea
Și pe drum c'o risipea,
Numai țitele lua
Și-n buzunar le băga

Pela orele 7 $\frac{1}{2}$, sala frumoasei noastre „Casa Națională“ era aproape plină, ear mai viu publicul s'a adunat în așa măsură încât să-l încăpea sala, țeranți și meseriași, au ticsit de încăperile „Casei Naționale“.

La ora 8 programa pretrecerilor se începe cu „Motto“ cor bărbătesc cântat foarte bine de corul meseriașilor sub conducerea tinerului pedagog de c. IV-lea Dimitrie Simea care cu atâta dibăcie a condus corul și împlinindu-și datoria între multele aplaudări ale publicului. La punctul 4 însuflețirea publicului a atins o înălțime și nerăbdător aplauda mereu. De-odată ridică cortina și apare pe scenă d-șoara Moș în rolul de Sevasta, predându-și rolul atât de bine încât n'avem destule cuvinte de laudă pentru adresa dînselor. Numai decât după dînsa a urmat d-șoara Moș, dl Pavel Budai, care și-a jucat rolul nu numai foarte bine, asemenea dl George Dehelean care dintre toți cel mai bine s'a distins în rolul de „Moș Iftimi“ și care a și fost răsplătit cu neîntrerupte aplauze și „să trăiască“. După nici d-șoara Rozalia Moș nu s'a lăsat mai puțin în rolul de „Smărăndița“ fiica lui „Moș Iftim“.

D'apoi ce credeți, că coconășul „Costică“ Vasile Bencecan să fi rămas mai în urmă? Nu, dl Bencecan are talent, dar defectul și la el este același ca și la d-șoara Moș este că au vocea slabă, încât cei departe de scenă nu-l puteau auzi. Cu un cuvânt și-au achitat toți de datoria de bine rolurile, dar în viitor să fie mai serioși, să nu le fie frică a slobozi glasul pe scenă și să li-a dăruit D-zeu destul de bun. Punctul 5 „Ce te legeni codrule“ d-șoara Moș cântat de d-șoara Mărioara Nichin și Agatia Truța cea mai bună în mândrul și melodiosul ei ton de soprană în ton de alt.

Pe neașteptate, cum am zis a fost reușita spectacolului petreceri care se poate vedea și din veșel material de 256 cor. 40. fil. dintre cari s'a dat pentru biserică 90 cor.

Mulțumită și recunoștință harnicului conductor și președinte interin al tinerilor meseriași Iosif Moldovan inv.-director școlar care cu atâta timp stă în fruntea acestei corporațiuni care n'a căutat nici odată osteneală, ci zi și zi a stat în mijlocul lor dându-le nu numai direcția convenită în piese teatrale ci și sfaturi bune ca a unui părinte copiilor săi sufletești,

a îndemnat tineretul la muncă cinstită și în cariera lor de meșteșugari și în misiunea lor de coriști, i-a îndemnat și condus totdeauna într'acolo ca să aibă și ei și neamul nostru românesc fală și mândrie în urma lucrurilor săvârșite de dînsii.

Cinste și laudă tinerilor meseriași cari cu drept cuvânt nu se lasă cu nici un preț mai pe jos ca alți meseriași ai neamurilor străine din patrie.

Dăm aci și lista contribuțiilor benevole, aducând totodată mulțumirile noastre mariniștilor contribuitori, cari și-au dat obolul pentru sfânta noastră biserică:

Teçzlinger Károly 5 cor., Pavel Dobrău, Nicolae Dușan, Budeu George, Teodor Cioban, Törökfalvi Morit câte 2 cor. George Iancovici și Pecican George câte 1 cor. Gligor Moise 80 fil., Nicolae Alexa și Andrei George câte 60 fil., Urs Mihailu, Iustin Raț, Simion Burza, Petru Olar, Cornel Burza, N. N. câte 40 filer. doamna Duffner 10 cor. De tot 31 cor. 40 fil. S. D.

Războiul ruso-japonez.

Greutățile războiului.

„Național Zeitung“ de la 19 Februarie sub titlul de „Greutățile războiului în orientul departat“ arată următoarele:

Indrăzneala Japonezilor de a se apuca la luptă cu Rușii în Ostazia nu e tocmai așa de mare, când ținem seamă de greutatea ce împingă Rusia de a-și duce acolo destulă armată cu toate ale ei. Singura linie de comunicare între Rusia europeană și Extremul-Orient este drumul de fier transsiberian. Dar acest drum e numai cu un rînd de șini, în loc de cu două sau trei cum ar trebui să fie. Apoi terasamentul e foarte slab și peste lacul Baical comunicația e întreruptă. Încercarea de a face cale ferată pe gheață a adus prăpădirea unui tren și a o mulțime de soldați de geniu, etc.; ear construirea unei căi ferate pe la sudul lacului (320 klm.) cere muncă, timp și cheltuială. Lipsesc și vagoanele; căci Rusia nu are mai mult de 15000 de vagoane pentru transportat oameni, cai, muniții, tunuri, provizii etc. Și vagoane largi cum sunt cele rusești nu se găsesc nicăieri de vînzare în Europa, chiar dacă s'ar putea să se vînză Rusiei vagoane, fără a viola neutralitatea.

Chiar dacă Japonezii n'ar nimici poduri și terasamente prin spionii și triburile mongole revoltate, anevoe ar putea transporta Rușii 200—300.000 de oameni spre Extremul-Orient, mai ales cu tot ce le trebuie. Apoi câți din aceștia va trebui să fie pentru paza drumului?

Altă greutate e că Manjuria în timpul de față e de neumblat, desfundată cum e de ploii, atât pentru infanterie și călărime, dar mai ales pentru artilerie. Și să se noteze că tunurile rusești sunt grele de 1848 klg., pe când ale Japonezilor numai de 1300. Deci s'ar putea ușor întâmpla ca Rușii să nu aibă artileria la îndemână la momentul hotărîtor.

Apoi corpul 1 și al 2-lea al armatei siberiene nu sunt compuse din elemente uniforme, ca ale Japonezilor.

De aceea, comandantul suprem al Rușilor, generalul Linevici, stă în poziție mult mai grea de cît generalul Kodama, al Japonezilor.

Escadra rusă de la Vladivostok.

Căpitanul comandant al diviziunii de crucișătoare din Vladivostok a trimis țarului următoarea telegramă:

Diviziunea a distrus vaporul Nagoari Maru și a luat 41 de oameni pe bord; divizia a întâlnit un mic vaporas de comerț japonez, dar nu l'a scufundat, deoarece ce îl era cu neputință să ia oamenii pe bord.

Timpul rău a împiedicat diviziunea de a merge pe lângă coastă. Ea s'a îndreptat spre Ches-takow, fugind dinaintea furtunei, dar a trebuit să se îndrepte spre larg, pentru a se apropia de coasta coreeană. Marea fiind foarte huloasă, vasele nu înaintau de cît cinci noduri pe oră, primind pe punte pachete de apă. Temperatura era de — 9 grade. Crucişătoarele și tunurile erau acoperite de gheață.

Diviziunea a avut să lupte cu două violente furtuni în timp de trei zile.

Cauzele războiului.

— „Daily News“ zice: Când istoricul războiului ruso-japonez va fi scris într'o zi, se va găsi că el e opera unui singur om, Bezobrazoff.

El își începu cariera ca un simplu pagiu imperial, apoi fu ofițer în regimentul gărzii și dotat cu mare energie, de și foarte sărac, plecă în Extremul-Orient pentru a încerca norocul. Aci obținu concesii productive și fu numit administrator al minelor private imperiale. Minele prosperară, ceea-ce îl ridică și mai mult în ochii celor puternici.

Bezobrazoff fu numit secretar de stat pentru Extremul-Orient. Din acest moment el începu să exercite o influență fără margini asupra stăpînului său regal în ce privește aceste regiuni

Și pe murgu 'ncăleca
La soacră-sa se ducea;
— Bună-ziuă soacră-mea!
După masă se punea
Ș'un cop de vin îmi cerea
Soacră-sa din grai grăia:
— Viță, Viță dragul meu
Cum și-ar sta ție de bine
De-ar fi și mândra cu tine.
Viță din graiu-și grăia:
— Dă-ne soacră carne grasă
De la mândra cea frumoasă,
Fierbe de sară cu varză.
Soacră-sa nu pricepea
Carnea cu varză fierbea
Și dinainte-i aducea.
El din grai așa grăia
— Măncă și tu soacra mea
Carne dela fie-ta,
Aradina Satana
Adri basama leuca!
Curva-i fost și Dumnia-ta
Curv'a fost și fata ta!
Și paloșul mi-l trăgea
Capul soacră-sa tăia
Și averea i-o lua
Și'n desagi că mi-o băga
Și pe murgu-o arunca
Și din grai așa grăia:
— Haldeți feciori după mine
Să vă învăț a trăi bine
Să vă duc pe la strimtori
Să vă iau la gălbiori,
Că-s mai ușori la purtare
Și-s mai sprinteni la schimbare

CHIUITURİ SATIRICE.

Măi bădiță, păr sucit,
Sezi la noi dac'ai venit,
Decât vini și ear te duci
Măi bine te-aș vedé 'n furci.

Bade, trandafir subțire
Vrut-ai să mă scoți din fire.
Dar badea din grai grăia:
Eu sunt trandafir frumos
Și din fire nu te-am scos.

Măi bădiță, băiat prost,
Dar asară unde-ai fost?
C'a vint altul măi frumos,
Măi frumos și măi subțire
Nu ca tine-un prost din fire.

Bate Doamne, cei doi plopi
Din țarina dela popi
Și bate și pe cei doi
Din țarina dela noi.

Mă miram ce-mi place mie:
Mărul roșu de la vie,
Bădiță de omenie.
Mă miram că ce măi drag:
Mărul roșu pădureț
Bădița cu părul creț.

— Țucu-ți nană gura ta.
— Macar o țucl, macar ba;
— Țucu-ți nană ochii tel.
— Țucă-l bade-o amîndoi.

— Rămîi puică sănătoasă
Ca o garoafă frumoasă.
— Du-te bade sănătos
Ca un trandafir frumos.

Mă cutremur când gîndesc
Cu puica sămă 'ntălnesc,
Două vorbe săi vorbesc
Inima să-mi răcoresc.

Ce măi drag mie în lume:
Cărările prin pădure,
Căutând cu mâna mure.
Și măi drag pomul cu prune
Și omul cu vorbe bune.
Și măi drag nucul cu nuc
Și omul cu vorbe dulci

Dragă de ești albineață
Ce te țil așa măreată
Că și eu sunt albineț
Nu mă țin așa măreț.

Acigă-te crucea drace,
Cum nu lași dragostea 'n pace!
Ce tot umbli ca s'oi strici?
Ce bătaie-ai să mînci!

Foaie verde ș-o cucută
De dragostea mea cea multă
Mi-a căzut lumea urită

Principiu de comerț solid.

Prețuri favorabile.

P. T.

Avem onoare a anunța, că în localitate, palatul *Minorităților* (intrarea Weitzer János din stânga (fost-a biserică)) bogat asortat și în stare d'a mulțumi ori-ce exigențe am deschis o

Librărie

aprovisionată cu

125 B-3

≡ cărți, hârtie, recuizite de scris și muzică ≡

pe care o vom purta sub firma înregistrată la tribunal

Menczer și Jung

În librăria noastră, vor fi constant în magazin ori-ce operă beletristică indigenă ori străină, cărți de școală, reviste pentru tinerime și cărți ilustrate, mai departe musicalii, reviste literare și de modă, precum și recuizite de scris și hârtie.

Principala noastră preocupățiune va fi ca pe lângă principiu de comerț solid și servire promptă să binemerităm încrederea Onor. Public.

Recomandându-ne bunăvoinței P. T. public, suntem

Cu distinsă stimă:

Menczer Jakab.

Jung Hugó.

Prinim ori-ce lucrare în bransa tiparului și legătoriei de cărți pe lângă prețurile cele mai

ieftine și executarea cea mai de gust.

Calitate escelentă.

Servire promptă.

Telefon pentru comitat și oraș 471.

Pravale noua!

Următorul D-nei Véd. I. Sütő

E. URBAN

prăvălie și magazin de sticlă,
porțelan, lampe și
rame de tablouri.

ARAD,

Piața Libertății (Szabadság tér 20).
Casa contelui Nádasdy, colțul străzii
Forray.

Pe lângă prețuri moderate se
afă de vânzare vase de porțelan,
pentru cafea, ceai; vase de la-
voir, obiecte de gală din majolika,
lampe de masă și pendante, tot
felul de obiecte de sticlă, obiecte de
cristal, colorate șol.

Petrol de cristal,

litru 20 cr. (40 fil.).

Pravale noua!

Cel mai efin isvor de cumpărare
din Arad.

Juvaericeale,

bucăți de aur și argint (frânte)
bilete de amanet

cumpără pe bant gata cu prețurile
cele mai scumpe, sau le schimbă cu
alte obiecte. 1005 122-

Deutsch Izidor,

orașornicar și juvaeriu

Arad, strada Templom.

— Telefon n-rul 438. —

Diplomă de aur 1891. Oradea-Mare.

SCHÄFFER JÓZSEF

compactior. 1045 81-

ARAD, Strada Tabajdy Károly.

Execută tot felul de

lucrări de compactorie

dela executarea cea mai simplă până
la cea mai de lux. — Comandele din
los și provincă se efectuează prompt
și punctal. — Lucru bun și solid.

Prețuri moderate. Serviciu punctual.

Asigurați! contra focului: case, bucate,
mobile, vesminte, mărfuri!

Asigurați: viața, zestre, capital de întreprindere, rente, cazul
morții, spese de înmormântare!

Agentura principală în Arad.

A BĂNCEI GENERALE DE ASIGURARE MUTUALE SIBIENE

"TRANSYLVANIA"

primește oferte pentru asigurări din comitatele: Arad, Bichis, Bihor,
Cenaad, Caraș-Severin, Timiș și Torontal și le efectuează pe lângă cele
mai favorabile condițiuni:

1. În ramul vieții: capitale cu termen fies, rente, zestre pentru fetițe, capital
de întreprindere pentru feciori, pe caz de moarte, spese de înmormântare. Aceste
din urmă de la 50—500 cor. se plătesc la moment în ziua morții întemplate;
2. În ramul focului: clădiri de tot felul, mobilă, mărfuri, produse de câmp ș. a.;
3. Contra furtului de bani, bijuterii, valori, haine, recuizite ș. a. prin spargere;
4. Contra grindinilor: grâu, secară, orz, cucuruz, ovăs, viță (vinoa), plante in-
dustriale: cânepă, in, hîmnet, nutretur, tabac ș. a.

Deslușiri se dau și prospecte se pot primi la agenturile noastre
locale și cercuțele mai în fiesce-care comună și direct prin

Agentura principală „Transsylvania” în Arad.

Strada Szecheayi nr. 1. — Telefon nr. 899.

428 - 159

SEIDEL OTTO,

fabricant de căciuli,

ARAD, Andrassy-tér Nr. 9

(vis à-vis cu biserică).

Execut ori-ce fel de chipiu mi-
litar, postav finșțial pentru pompieri,
pentru preoți și civili, calitate bună,
preț moderat.

935 78 - 80

Bani! Bani! Bani!

Subsemnata întreprindere de credit stă în legătură cu cele
mai mari bănci din țară și exoperează

împrumuturi pe pământuri și edificii

cu cele mai favorabile condiții și cu cele mai ieftine interese și
anume pe termen de 10—70 ani cu 2%—5³/₄%.

Credit personal cu garanți și obligație pe 5—10 ani.

La funcționari de stat, comitat și oraș, precum și la oficeri,
credit simplu și fără garanți.

La dorință servim cu informațiuni, rugând marca postală.

„Pecunia”
întreprindere de credit, Sibiu (Nagyszeben).

Str. Poplăci Nr. 27.

69 3-